

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2004-11-25

Närvarande: f.d. regeringsrådet Karl-Ingvar Rundqvist, justitierådet Torgny Håstad och regeringsrådet Göran Schäder.

Ny ordning för utfärdande av rättsintyg

Enligt en lagrådsremiss den 28 oktober 2004 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om rättsintyg.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Sara Rosén.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Rubriken på lagförslaget

Enligt lagförslaget utgörs rättsintyg av medicinska utlåtanden som inhämtas i syfte att användas i en brottsutredning eller som bevis i en rättegång i anledning av brott. Uttrycket "rättsintyg" sett för sig leder emellertid närmast tanken till intyg av vad slag det vara må som kan komma till användning i rättsliga sammanhang. Med hänsyn härtill anser Lagrådet lämpligt att den särskilda, mer begränsade innebörd som avses med rättsintyg i lagförslaget kommer till synes också i lagens rubrik. Detta kan ske t.ex. genom att rubriken får lydelsen "Lag om rättsintyg i anledning av brott".

2 §

I paragrafens första stycke anges de fall då rättsintyg skall inhämtas från läkare vid rättsmedicinsk avdelning inom Rättsmedicinalverket eller läkare som har kontrakterats av verket. Som bestämmelsen har utformats förutsätter den att rättsintygen tar sikte på skador som misstänks ha uppkommit vid vissa slag av brott. Det skadebegrepp som därvid åsyftas är inte definierat i lagtexten och utvecklas inte heller i övrigt i lagrådsremissen. Det kan därför uppfattas som oklart om eller i vad mån skadebegreppet avses innefatta sjukdomstillstånd och andra medicinska företeelser som kan vara en följd av eller annars ha samband med brott (jfr t.ex. brottsbeskrivningen avseende misshandel i 3 kap. 5 § brottsbalken). Som Lagrådet ser det riskerar bestämmelsen att bli alltför snävt avgränsad om den enligt förslaget får hänсыfta på "skadorna som intyget avser". Med utgångspunkt häri förordar Lagrådet att lydelsen i denna del byggs ut. Förslagsvis kan en komplettering göras enligt följande: "...om skador, sjukdomar eller andra förhållanden som intyget skall avse ...".

Härutöver vill Lagrådet ifrågasätta om inte behov ibland kan finnas av att inhämta rättsintyg också om frånvaro av skador o.d. Om även sådana situationer skall kunna fångas upp behövs ytterligare jämkning av bestämmelsen, eftersom den i föreslagen utformning innefattar krav beträffande misstanke om hur skadorna uppkommit. En utvidgning av regleringen bör övervägas också i detta hänseende. En sådan kan åstadkommas om bestämmelsen i aktuell del ges följande lydelse: "...om skador, sjukdomar eller andra förhållanden som intyget skall avse bedöms kunna vara av betydelse vid utredning om brott

1. som kan antas föranleda annan påföljd än böter, eller

2. enligt 31 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare och brottet kunde antas ha föranlett annan påföljd än böter”.

5 §

I paragrafens andra stycke anges när ett rättsintyg som avser en målsägande får utfärdas utan dennes samtycke. Detta är enligt punkten 2 fallet, om uppgifter för vilka sekretess gäller enligt 7 kap. 1 § sekretesslagen (1980:100) eller 2 kap. 8 § lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område har lämnats ut till polismyndighet eller åklagarmyndighet efter samtycke från målsäganden.

Sekretess i ordets rättsliga mening gäller emellertid endast enligt sekretesslagen. Enligt den angivna paragrafen i lagen om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område gäller i stället tystnadsplikt. Lagrådet förordar därför att punkten 2 omformuleras och förslagsvis ges följande lydelse.

”2. om uppgifter, för vilka gäller sekretess enligt 7 kap. 1 § sekretesslagen (1980:100) eller tystnadsplikt enligt 2 kap. 8 § ...”.

6 §

Här föreskrivs att den myndighet som har beslutat att inhämta ett rättsintyg eller den läkare som avser att utfärda ett rättsintyg skall ge målsäganden information om vad ett rättsintyg är och under vilka förutsättningar samtycke enligt 4 och 5 §§ krävs.

De nämnda paragraferna innehåller emellertid inte bara regler om rättsintyg avseende en målsägande utan reglerar också när rättsintyg

som avser den som är misstänkt för brott får utfärdas utan dennes samtycke. Lagrådet vill ifrågasätta om inte de rättssäkerhetshänsyn som gör sig gällande beträffande kravet på informerat samtycke från målsäganden har bäring också när det gäller den misstänkte. Även om den misstänkte har mindre möjligheter än målsäganden att vägra, finns det dock situationer då rättsintyg beträffande en misstänkt inte får utfärdas utan hans samtycke.

7 §

På samma sätt som i 5 § används här ordet sekretess i en alltför vidsträckt mening. Lagrådet förordar därför att paragrafens inledning ges förslagsvis följande lydelse.

”Från en verksamhet där sekretess gäller enligt 7 kap. 1 § sekretesslagen (1980:100) eller där personalen omfattas av tystnadsplikt enligt 2 kap. 8 § lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område skall det till Rättsmedicinalverket utan hinder av sekretessen eller tystnadsplikten lämnas ut sådana uppgifter ...”.